

در اختلاف سلیقه ها ...

یکی از مشکلاتی که تقریباً در عموم خانواده‌ها وجود دارد، اختلاف سلیقه‌ی بین زن و مرد است. اختلاف نظر بین زن و شوهر گاه در ارتباط با مسائل اصولی و اساسی، و گاه در امور بسیار ساده و پیش‌پا افتاده رخ می‌دهد. روشن است که اصول اعتقادی، اخلاقی و شرعی باید در همان زمان خواستگاری مورد واکاوی متقابل قرار گیرد، بر آن توافق باشد و هر دو طرف خود را ملزم به پیمودن زندگی با رعایت آن‌ها باشند. پس در این جا سخن از این اصول نیست. به نظر می‌رسد حتی اگر زن و شوهر اصل همانندی و کفویت را در ازدواج مورد نظر قرار داده باشند، باز هم اختلاف سلیقه بین آن دو امری ممکن است. گرچه برخی از پیوندها بدون در نظر گرفتن ضوابط و معیارهای همانندی انجام می‌گیرد، که دامنه‌ی اختلافات در این گونه زندگی‌ها عمیق‌تر و گسترده‌تر است.

با توجه به این مقدمه در می‌یابیم که گاهی اختلاف سلیقه در امور غیر اصولی و اعتقادی بین زن و شوهر به دلیل اختلاف خلق و خواها پیش می‌آید و این در محیط خانوادگی امری اجتناب‌ناپذیر است. روان‌شناسان تفاوت‌های فردی را به عنوان یک اصل مسلم روان‌شناسی پذیرا شده‌اند. وقتی بین دو برادر یا دو خواهر توأمان واقعی که از یک سلول به وجود آمده‌اند و در یک محیط پرورش یافته‌اند، در انتخاب‌ها، دوگانگی و تفاوت وجود دارد، چگونه می‌توان انتظار داشت بین زن و شوهری که دارای صفات ارثی متفاوت هستند و با شرایط متفاوتی رشد یافته‌اند، اختلاف سلیقه وجود نداشته باشد؟!^۱

بلکه نکته حائز اهمیت این است که «چگونه باید اختلافات سلیقه‌ای را حل و فصل کرد؟»

گاه بین زن و مرد در امر ساده‌ای اختلاف نظر پیش می‌آید و چون هر دو با مباحث اخلاقی و ارتباطی آشنایی کافی ندارند، به اعمال و رفتارهایی مبادرت می‌کنند که نه تنها اختلاف سلیقه را از بین نمی‌برد، بلکه دامنه‌ی اختلاف را نیز عمیق‌تر و گسترده‌تر می‌کند؛ این اختلاف از رنگ‌میل و پستی گرفته تا نوع چینش اتاق و سالن پذیرایی خانه؛ در حالی که اگر زن و شوهر کمی فکر خود را به کار می‌گرفتند، به آسانی و سهولت اختلاف سلیقه‌ی میان آن دو به آرامش می‌گذشت و کوچکترین تضاد آزاردهنده‌ای به وجود نمی‌آمد. پس زن

^۱ - با استفاده از: اصول روان‌شناسی (نرمان ل. مان)؛ ترجمه‌ی دکتر محمود صناعی، مبحث تفاوت‌های فردی

و شوهر علاوه بر رعایت مقدمات صحیح عاقلانه در انتخاب اولیه ی همراه زندگی و توجه به اصول همانندی در فرهنگ و نظامات تربیتی، باید با هنر زندگی کردن نیز آشنا باشند.

در این قسمت به برخی از روش های هنرمندانه که به کار بردن آن ها برای زن و شوهر ضروری است، اشاره می شود:

۱- اولین نکته ای که زن و مرد در هنگام برخورد با اختلاف سلیقه باید به آن توجه داشته باشند، این است که هر یک پیش از آن که به سلیقه ی خود اشاره نماید، ذوق و سلیقه طرف مقابل خود را مورد توجه قرار دهد و با کمال شهامت اعتراف کند که احتمالاً عده ای از افراد سلیقه ی او را به کار می بندند، و سپس نظر خود را ابراز کند؛ تعریف و تمجید زیاد از سلیقه ی شخصی، گاه تحقیر ضمنی سلیقه ی طرف مقابل را در پی دارد.

۲- زن یا مرد وقتی که سلیقه خود را ابراز می کند باید بکوشد تا آن را در فضای یک نظر و انتخاب گری ابراز کنند. فرد مقابل باید از توضیح ما احساس کند که ما هر دو در نقطه ی گفتگو و حق انتخاب هستیم.^۲

۳- به یاد داشته باشیم که وقتی سلیقه ی خود را بیان می کنیم، سخن ما باید سرشار از نرمی و ملایمت و برکنار از هرگونه تندی و تیزی باشد، چرا که تندی از عوامل نفرت و انزجار است. خداوند متعال به جناب موسی و هارون فرمان داد تا حتی با فرعون هم با نرمی و ملایمت سخن بگویند، زیرا در برابر سخنان نرم و ملایم، دل ها زودتر به خضوع و پذیرش در می آیند.

در فراز دیگری از قرآن خداوند می فرماید: «وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ»^۳، ای پیامبر ما! اگر تند و تیز بودی هر آینه از اطراف تو پراکنده می شدند و به تو ایمان نمی آوردند. پس معلوم می شود که یکی از شرایط جذب و انجذاب افراد، نرمش و ملایمت است.

۴- در اکثر شرایط، زن یا شوهر که می خواهد سلیقه ی خود را ابراز کند باید مراقب باشد که شخص دیگری حضور نداشته باشد، زیرا هرگونه بحث و گفت و گو در برابر دیگران، ناخودآگاه شخصیت و آبروی طرف مقابل را زیر سؤال می برد. امیر المومنین علی علیه السلام می فرماید: راهنمایی و نصیحت کردن شما در

^۲- در این عبارات، همچنان توجه به مقدمه ی گفته شده در ابتدای متن ضروری است؛ این مطالب در ارتباط با باورها و اندیشه های اعتقادی و توافق شده ی اولیه نیست! این که یک آقای از یک خانواده ی مذهبی همسر بگیرد و با شرایط آن ها موافقت کند و بعد از چند سال بگوید «دیگر سلیقه ی من چادر و تدین نیست!» از موضوعاتی نیست که «در فضای انتخابگری» مطرح شود!!

^۳- سوره آل عمران، آیه ۱۵۹

برابر دیگران به ملامت و توبیخ تبدیل می‌گردد. روی این اصل باید سعی کنیم که در هنگام ابراز سلیقه‌ی خود، فرد دیگری حضور نداشته باشد.

۵- وقتی سلیقه‌ی خود را به همسرمان عرضه کردیم توقع نداشته باشیم که بلافاصله تغییری در رفتار او مشاهده شود، زیرا دگرگونی در انتخاب و رفتار به گذشت زمان احتیاج دارد. گاهی می‌توان برای یک کار مورد اختلاف چند روزی زمان گرفت و با آرامش در ارتباط با آن گفتگو کرد.

۶- نکته بسیار حساس و ظریف این است که زن و شوهر نباید اختلافات سلیقه‌ای را در حوزه‌ی محبت و صمیمیت خانوادگی دخالت دهند و به اصطلاح روان‌شناختی «باجگیری عاطفی» کنند! اگر قرار باشد تفاوت نظر در خرید یک پارچه یا نصب یک قاب، در صفا و صمیمیت خانوادگی خدشه وارد کند، باید در همه‌ی خانواده‌ها به جای صمیمیت، کدورت حاکم باشد! بهتر آن است که برای از بین بردن توهمات و پیش‌داوری‌ها، زن و مرد خانه پس از برخورد سلیقه‌ها، میزان مهر و محبت نسبت به طرف مقابل را افزایش دهند تا کمترین خللی در صمیمیت خانوادگی ایجاد نگردد.

۷- روش پسندیده‌تر این است که زن یا شوهر به جای ابراز دائمی نظر و سلیقه‌شان، سعی کند برای طرف مقابل الگو باشد. بدیهی است که انسان سعی می‌کند رفتارهای فرد الگو را در رفتار و کردار خود مورد پیروی قرار دهد. امام جعفر صادق علیه السلام سودمندترین راه دعوت کردن به نیکی‌ها را دعوت الگویی دانسته‌اند، لذا فرمودند: *كُونُوا دُعَاةَ لِلنَّاسِ بِغَيْرِ اِلْسِنَتِكُمْ*^۴، مردم را با کردار و رفتار خود به نیکی‌ها دعوت کنید. زیرا در موضوع تربیت، هدف صرفاً نقل و انتقال داده‌های ذهنی و فکری نیست، بلکه هدف ایجاد دگرگونی است و بدیهی است که هیچ تغییری در افراد به وجود نمی‌آید، مگر آن‌گاه که افراد در برابر انسانی والا و الگو قرار گیرند و جذب رفتارهای ارزنده‌ی او شده، به او تأسی کنند. به عنوان نمونه سلیقه‌ی خانمی آن است که بعد از اتمام غذا بلافاصله سفره را جمع کند، اما شوهر دوست دارد این کار را با تأنی انجام دهد. هیچ کدام هم نظر به رها کردن سفره ندارند اما یک تفاوت سلیقه است! حالا با استفاده از این تذکر، یک شوهر یا خانم چه می‌تواند انجام دهد؟

^۴ - سفینه البحار.